

Від порога до порога

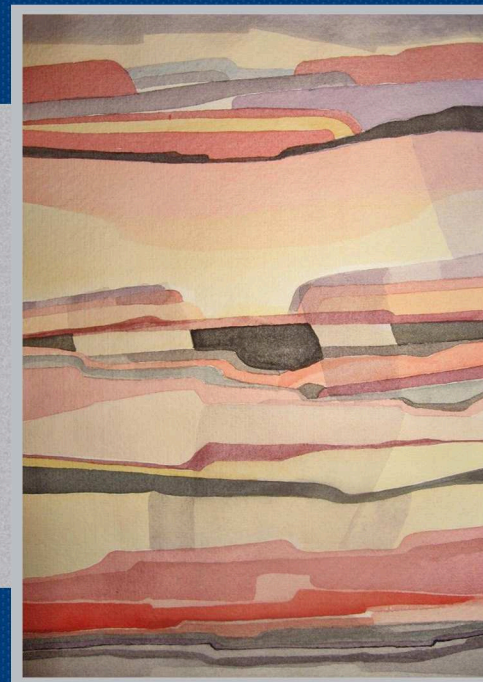
КУПИТИ

Збірка Пауля Целана «Від порога до порога» (1955) містить 47 віршів раннього паризького періоду й рефлектує найважливіші події життя автора поміж 1952 та 1955 роками. Основними мотивами цих віршів є кохання і смерть, поезія й мова, пам'ять про мертвих і людська солідарність. Поетичний код порога, двічі названий уже в заголовку книги, визначає символічну площину цих поетичних текстів, які з глибокою образною силою відтворюють екзистенційний межовий стан ліричного героя.

PAUL CELAN

VON SCHWELLE ZU SCHWELLE

Gedichte



ПАУЛЬ ЦЕЛАН

ВІД ПОРОГА ДО ПОРОГА

Поетія

Меридіан серця



Das war damals neu für unsere Ohren, und es muss hinzugefügt werden, dass Celan nichts mit den „halbwüchsigen“ und oft genug krass dilettierenden Kopieversuchen französischer Gegenwartslyrik gemein hatte, die hierzulande von einem gewissen Augenblick an gang und gäbe zu werden begannen und die Produkte von Zufallsbekanntschaften ihrer Autoren mit außerdeutscher Poesie waren.

Karl Krolow

Todi це було новим для наших вух, і варто додати, що Целан не має нічого спільного з «підлітковими» й часто доволі яскраво вираженими дилетантськими спробами копіювання сучасної французької лірики, які в нас, з певного моменту, почали ставати звичним явищем і були продуктами випадкового знайомства їхніх авторів із поезією, створеною поза межами німецького простору.

Карл Кролов

Die Celansche Dichtung ist reich an Gegensätzen im ganz handgreiflichen Sinn von Umschlägen ins Gegenteil und paradoxen Wendungen. Sie setzt sich ihnen bewusst aus. Sie geht in ihrem konkreten sprachlichen Vollzug durch sie hindurch. Dieser Durchgang durch die Widersprüche und durch nicht mehr nachvollziehbare „Bilder“ ist eine den Gedichten Celans besonders eigentümliche Bewegungsweise.

Beda Allemann

Поетія Целана багата на суперечності в цілком емпіричному сенсі переходів у свою протилежність і парадоксальних поворотів. Вона свідомо піддається їм. У своєму конкретному мовному постанні вона проходить крізь них. Це проходження крізь суперечності та крізь ледве вловлювані «образи» є особливо прикметним способом динамічного розгортання Целанових віршів.

Бедя Аллеманн

Das Totengedächtnis bleibt bestimmend, aber dem Autor ist auch bewusst, mittlerweile, unter Fremden lebend und schwierigste Fremdheiten überwindend, von Schwelle zu Schwelle gegangen zu sein und wenigstens zeitweise ein Leben aus eigenem Recht, dem der Gegenwart, führen zu können.

Wolfgang Emmerich

Пам'ять про мертвих залишається визначальною, проте автор, живучи тим часом серед чужинців і долаючи найважчі форми відчуження, усвідомлює також необхідність іти від порога до порога і принаймні бодай частково мати змогу вести життя у злагоді зі своєю власною правдою, правдою сьогочасного.

Вольфганг Еммеріх



Видавництво "Книги – XXI"



ВІД ПОРОГА ДО ПОРОГА ПАУЛЬ ЦЕЛАН

Bibliothek der deutschsprachigen Literatur
Бібліотека німецькомовної літератури

Meridian serця

Meridian des Herzens

PAUL CELAN

**VON SCHWELLE
ZU SCHWELLE**

Gedichte

*Herausgegeben, ins Ukrainische übersetzt
und mit einem Nachwort von Petro Rychlo*



Czernowitz
2020

ПАУЛЬ ЦЕЛАН
ВІД ПОРОГА
ДО ПОРОГА

Поезії

*Упорядкування, переклад з німецької
та післямова Петра Рихла*



Чернівці
2020

ББК 84(4НІМ)

Ц 34

Пауль Целан

Від порога до порога. Поезії / Упорядкування, переклад з німецької та післямова Петра Рихла (нім. та укр. мовами). – Чернівці: Книги – XXI, 2020. – 132 с.

ISBN 978-617-614-061-0

Paul Celans zweiter Gedichtband «Von Schwelle zu Schwelle» (1955) enthält 47 Gedichte aus seiner frühen Pariser Zeit und reflektiert die wichtigsten Stationen seines Lebens zwischen 1952 und 1955. Die Grundmotive dieser Gedichte sind Liebe und Tod, Dichtung und Sprache, Totengedenken und menschliche Solidarität. Der poetische Code der Schwelle, bereits im Titel des Bandes doppelt genannt, bestimmt die symbolische Ebene dieser poetischen Texte, die den existenziellen Grenzzustand des lyrischen Helden mit tiefer bildlichen Kraft wiedergeben.

Поетична збірка Пауля Целана «Від порога до порога» (1955) містить 47 віршів раннього паризького періоду й рефлектує найважливіші події життя автора поміж 1952 та 1955 роками. Основними мотивами цих віршів є кохання і смерть, поезія й мова, пам'ять про мертвих і людська солідарність. Поетичний код порога, двічі названий уже в заголовку книги, визначає символічну площину цих поетичних текстів, які з глибокою образною силою відтворюють екзистенційний межовий стан ліричного героя.

Видання здійснене за підтримки

Представництва Австрійської служби академічного обміну, м. Львів

oead

Представництво
у Львові

Перекладено за виданням: **Paul Celan. Von Schwelle zu Schwelle: Gedichte.** – Stuttgart: Deutsche Verlags-Anstalt 1955.

В оформленні книги використано картину Гельги фон Льовеніх «Пейзаж з порогами» із серії «Пауль Целан – метафори й асоціації» (акварель, пігментні фарби на французькому папері ручного виготовлення, 30х31 см, 2013).

Bei der Ausstattung des Buches wurde das Bild Helga von Loewenichs «Landschaft mit Schwellen» aus der Sequenz «Paul Celan – Metaphern und Assoziationen» (Aquarellfarben und Pigmente auf handgeschöpftem französischem Papier, 30x31 cm, 2013) verwendet.

Von Schwelle zu Schwelle (1955)

© Copyright 1955 by Deutsche Verlags-Anstalt GmbH, Stuttgart
a division of Verlagsgruppe Random House, GmbH, Munich, Germany

© Петро Рихло, *упорядкування, переклад, післямова*, 2014.

© Видавництво «Книги – XXI», *видання українською мовою*, 2014

Inhalt

Зміст

sieben rosen später *пізніше на сім троянд*

<i>Ich hörte sagen</i>	12
<i>Я чув, як казали</i>	13
<i>Im Spätrot</i>	14
<i>У пізнім багрянці</i>	15
<i>Leuchten</i>	16
<i>Сяйво</i>	17
<i>Gemeinsam</i>	18
<i>Сукупно</i>	19
<i>Mit Äxten spielend</i>	20
<i>Граючи топірцями</i>	21
<i>Das Schwere</i>	22
<i>Вагота</i>	23
<i>Ein Körnchen Sands</i>	24
<i>Зернина піску</i>	25
<i>Strähne</i>	26
<i>Пасмо</i>	27
<i>Aus dem Meer</i>	28
<i>Із моря</i>	29
<i>Zwiegestalt</i>	30
<i>Роздвійний образ</i>	31
<i>Fernen</i>	32
<i>Далекі простори</i>	33
<i>Wo Eis ist</i>	34
<i>Там, де лід є</i>	35
<i>Von Dunkel zu Dunkel</i>	36
<i>Від мороку до мороку</i>	37
<i>In Gestalt eines Ebers</i>	38
<i>В образі вепра</i>	39

Bretonischer Strand	40
<i>Бретонський берег</i>	41
Gut	42
<i>Добре</i>	43
Zu zweien	44
<i>Удвох</i>	45
Der Gast	46
<i>Гість</i>	47

mit wechselndem schlüssel
мінливим ключем

Grabschrift für Francois	50
<i>Епитафія для Франсуа</i>	51
Aufs Auge gefropft	52
<i>До ока приживлено</i>	53
Der uns die Stunden zählte	54
<i>Той, хто лічив нам години</i>	55
Assisi	56
<i>Франциск Ассізький</i>	57
Auch heute abend	58
<i>І нинішній вечір</i>	59
Vor einer Kerze	60
<i>Перед свічею</i>	61
Mit wechselndem Schlüssel	64
<i>Мінливим ключем</i>	65
Hier	66
<i>Тут</i>	67
Stilleben	68
<i>Натюрморт</i>	69
Und das Schöne	70
<i>І та розкіш</i>	71
Waldig	72
<i>Лісисто</i>	73
Abend der Worte	74
<i>Вечір слів</i>	75
Die Halde	76
<i>Схилок</i>	77

Ich weiß	78
Я знаю	79
Die Felder	80
Поля	81
Andenken	82
Пам'ять	83

inselhin
до острова

Nächtlich geschürzt	86
По-нічному надуті	87
Auge der Zeit	88
Око часу	89
Flügelradit	90
Окрилена ніч	91
Welchen der Steine du hebst	92
Який камінь ти б не підняв	93
In memoriam Paul Eluard	94
Пам'яті Поля Елюара	95
Schibboleth	96
Шібболет	97
Wir sehen dich	98
Ми бачимо тебе	99
Kenotaph	100
Кенотаф	101
Sprich auch du	102
Вимов і ти	103
Mit zeitroten Lippen	104
Пломінками від часу губами	105
Argumentum e silentio	106
Argumentum e silentio	107
Die Winzer	110
Виноградари	111
Inselhin	112
До острова	113
Nachwort	114
Післямова	122

FÜR GISÉLE
ДЛЯ ЖИЗЕЛЬ

sieben rosen später
пізніше на сім троянд

ICH HÖRTE SAGEN

Ich hörte sagen, es sei
im Wasser ein Stein und ein Kreis
und über dem Wasser ein Wort,
das den Kreis um den Stein legt.

Ich sah meine Pappel hinabgehn zum Wasser,
ich sah, wie ihr Arm hinuntergriff in die Tiefe,
ich sah ihre Wurzeln gen Himmel um Nacht flehn.

Ich eilt ihr nicht nach,
ich las nur vom Boden auf jene Krume,
die deines Auges Gestalt hat und Adel,
ich nahm dir die Kette der Sprüche vom Hals
und säumte mit ihr den Tisch, wo die Krume nun lag.

Und sah meine Pappel nicht mehr.

Я ЧУВ, ЯК КАЗАЛИ

Я чув, як казали, немовби
є камінь і коло в воді,
а понад водою є слово,
що колом вперізує камінь.

Я бачив, як бігла тополя моя до води,
я бачив, як руку свою вона в глибину застромила,
я бачив, коріння її, що ночі у неба благало.

Я не квапився слідом за нею,
я підняв із землі тільки крихту,
що схожа шляхетністю з оком твоїм,
я зняв тобі з шиї намисто зі слів
і оторочив ним стіл, де лежала та крихта.

І відтоді не бачив моєї тополі.

IM SPÄTROT

Im Spätrot schlafen die Namen:
einen
weckt deine Nacht
und führt ihn, mit weißen Stäben entlang –
tastend am Südwand des Herzens,
unter die Pinien:
eine, von menschlichem Wuchs,
schreitet zur Töpferstadt hin,
wo der Regen einkehrt als Freund
einer Meeresstunde.
Im Blau
spricht sie ein schattenverheißendes Baumwort,
und deiner Liebe Namen
zählt seine Silben hinzu.

У ПІЗНІМ БАГРЯНЦІ

У пізнім багрянці сплять імена:
котресь
твою ніч розбудить
і навпомацки з посохом білим його поведе
вздовж південного валу серця,
під кронами піній:
одна з них, на зріст людини,
попрямує до гончарного міста,
куди дощ повертає як друг
морської години.
В блакиті
вона промовить тіннообітне деревослово,
і наймення твоєї любові
долучить до нього свої склади.

LEUCHTEN

Schweigenden Leibes
liegst du im Sand neben mir,
übersternte.

.....

Brach sich ein Strahl
herüber zu mir?
Oder war es der Stab,
den man brach über uns,
der so leuchtet?

СЯЙВО

Мовчазною плоттю
ти лежиш на піску побіч мене,
всіяна зорями.

.....

Може, промінь
пробився до мене?
Чи то був посох,
зламаний понад нами,
що так променисто сяє?

GEMEINSAM

Da nun die Nacht und die Stunde,
so auf den Schwellen nennt,
die eingehn und ausgehn,

guthieß, was wir getan,
da uns kein Drittes den Weg wies,

werden die Schatten nicht
einzeln kommen, wenn mehr
sein soll als heute sich kundtat,

werden die Fittiche nicht
später dir rauschen als mir -

Sondern es rollt übers Meer
der Stein, der neben uns schwebte,
und in der Spur, die er zieht,
laicht der lebendige Traum.

СУКУПНО

Оскільки ця ніч і година
так нарече на порогах
тих, хто виходить і входить,

славним є зроблене нами,
та оскільки нам третє шляхів не вказало,

то тіні прийдуть не саїтно,
хоч мало би бути їх більше,
ніж нині про це звістувалось,

і крила тобі прошумлять не пізніше,
ніж прошуміли мені –

Прокотиться легко над морем
той камінь, що линув над нами,
і в стрижні, який за собою залишить,
віднереститься немеркнучий сон.

MIT ÄXTEN SPIELEND

Sieben Stunden der Nacht, sieben Jahre des Wachens:
mit Äxten spielend,
liegst du im Schatten aufgerichteter Leichen
– o Bäume, die du nicht fällst! –,
zu Häupten den Prunk des Verschwiegenen,
den Bettel der Worte zu Füßen,
liegst du und spielst mit den Äxten –
und endlich blinkst du wie sie.

ГРАЮЧИСЬ ТОПІРЦЯМИ

Сім годин в лоні ночі, сім літ пильнування:
граючись топірцями,
ти лежиш у тіні посталих мерців,
– о дерева, які ти не валиш! –,
в узголів'ї твоїм пишнота умовчання,
злиденність слів у ногах,
ти лежиш і граєшся топірцями –
і врешті ти сяєш, як і вони.

DAS SCHWERE

Das Schwere, das du mir zuwarfst:
es macht mir den Stein nicht gewogen, der aufklafft,
wenn ich mit murmelndem Finger
in sein von Tiefen gekämmtes Haar greif.

Dich nur
neigt zu mir hin,
was du geworfen.

Rede von Blei.
Rede von Blei, sobald uns der Mond glänzt.
Strähle mein Pferd.
Strähle mein Pferd, wenn die Hand hier
das Brot bricht.
Reit's an den Tisch hier zur Tränke.

ВАГОТА

Вагота, яку ти мені підкинув:
вона робить мій камінь незваженим, нині він зяє,
коли я лепечучим пальцем
торкаюсь його глибиною розчесаного волосся.

Тільки тебе
схиляє до мене
тобою підкинуте.

Говори про свинець.
Говори про свинець, щойно нам місяць засяє.
Розчеши—но мого коня.
Розчеши—но мого коня, коли рука тут
розламує хліб.
Верхи до столу помчи напоїти його.

EIN KÖRNCHEN SANDS

Stein, aus dem ich dich schnitzt,
als die Nacht ihre Wälder verheerte:
ich schnitzt dich als Baum
und hüllt dich ins Braun meines leisesten Spruchs
wie in Borke –

Ein Vogel,
der rundesten Träne entschlüpft,
regt sich wie Laub über dir:

du kannst warten,
bis unter allen den Augen ein Sandkorn dir aufglimmt,
ein Körnchen Sands,
das mir träumen half,
als ich niedertaucht, dich zu finden –

Du treibst ihm die Wurzel entgegen,
die dich flügge macht, wenn der Boden von Tod glüht,
du reckst dich empor,
und ich schweb dir voraus als ein Blatt,
das weiß, wo die Tore sich auftun.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі,
придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ